



## בית הדין להגבלים עסקיים ירושלים

ה"ע 17-10-23423 חגבי ואח' נ' הממונה על ההגבלים העסקיים ואח'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט עודד שחם

מבקשים

1. עמית חג'בי  
2. הצלחה התנועה הצרכנית לקידום חברה כלכלית הוגנת

על ידי ר' דרור, עו"ד; ד"ר א' ברעם, עו"ד; א' מן, עו"ד

נגד

משיבים

1. הממונה על ההגבלים העסקיים

על ידי מ' כץ, עו"ד

2. ישראלכרט בע"מ

על ידי ט' מישר, עו"ד

3. לאומי קארד בע"מ

על ידי י' כשר, עו"ד

4. כרטיסי אשראי לישראל בע"מ

על ידי נ' זקלר, עו"ד

5. בנק לאומי לישראל בע"מ (פורמלי)

על ידי ד' קדם, עו"ד

6. בנק דיסקונט לישראל בע"מ (פורמלי)

על ידי ז' שוורץ, עו"ד

7. הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ (פורמלי)

על ידי ט' סולומון, עו"ד

8. בנק הפועלים בע"מ (פורמלי)

על ידי ט' מישר, עו"ד

9. אייס רשתות שיווק מוצרי צריכה בע"מ (פורמלי)

10. סופר-פארם (ישראל) בע"מ (פורמלי)



## בית הדין להגבלים עסקיים ירושלים

ה"ע 17-10-23423 חגבי ואח' נ' הממונה על ההגבלים העסקיים ואח'

תיק חיצוני:

11. שירותי בריאות כללית (פורמלי)
12. סלקום ישראל בע"מ (פורמלי)
13. סלקום תקשורת קווית שותפות מוגבלת (פורמלי)
14. חברת פרטנר תקשורת בע"מ (פורמלי)
15. MASTERCARD INTERNATIONAL (פורמלי)

### פסק דין

- 1
- 2
- 3 בפניי בקשות לסילוק התובענה שבכותרת על הסף.
- 4 1. בתובענה שבפניי מבוקש סעד הצהרתי שעניינו הבהרת פסק דין שניתן על ידי בית דין זה (כב' השופטת נ' בן אור) ביום 7.3.12, בה"ע 610/06 (להלן – פסק הדין<sup>1</sup>). באותו הליך נדונה בקשה לאישור הסדר כובל שהגישו המשיבות 1-3 בהליך שבפניי (ישראל בע"מ, לאומי קארד בע"מ וכ.א.ל. בע"מ; להלן – המשיבות) והמשיבות הפורמאליות 1-4 בהליך שבפניי (בנק לאומי לישראל בע"מ, בנק דיסקונט לישראל בע"מ, הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ, ובנק הפועלים בע"מ, להלן – הבנקים). בפסק הדין ניתן תוקף להסכם פשרה אליו הגיעו הממונה על הגבלים עסקיים (להלן – הממונה), המשיבות והבנקים. במסגרת הסכם הפשרה אושר הסדר כובל שעניינו תיאום סליקה צולבת בין המשיבות.
- 12 2. המבקשים בהליך שבפניי (להלן – המבקשים) הגישו לבית המשפט המחוזי (מרכז) בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד המשיבות (ת"צ 14-04-43283), בה נטען כי המשיבות היו צד להסדר כובל של גביית עמלה צולבת בעסקאות מיידיות, שלא אושר. במסגרת אותו הליך העלו המשיבות טענה לפיה בפסק הדין אושר הסדר כובל הכולל גם עמלה צולבת בעסקאות חיוב מידי ובעסקאות בכרטיסים נטענים מראש ("prepaid").
- 17 3. בהחלטה מיום 12.3.17 קבע בית המשפט המחוזי מרכז (כב' השופט ע' גרוסקופף) כי "מהדיון שהתקיים עולה כי עניין העמלה הצולבת בקשר לכרטיסי הדביט והפרי-פייד כלול לכאורה בפסק הדין שנתן בית הדין להגבלים עסקיים בה"ע 610/06, 7.3.12. אם אכן כך, אזי כל טענה המועלת נגד קביעת העמלה הצולבת היא טענה שיש להעלות בהליכים המתאימים המכוונים להביא להבהרה, שינוי או ביטול חלקי של פסק הדין האמור. הליכים אלה אינם יכולים להתקיים במסגרת
- 21

<sup>1</sup> ההליך שבכותרת נותב לח"מ, בהיותה של כב' השופטת בן אור שבכתון באותה עת.



## בית הדין להגבלים עסקיים ירושלים

ה"ע 17-10-23423 חגבי ואח' נ' הממונה על ההגבלים העסקיים ואח'

תיק חיצוני:

- 1 תובענה ייצוגית, ולאור זאת הוסכם כי תינתן דחייה בקיום ההליך הנוכחי עד שהמבקשים יוכלו  
2 למצותם".
- 3 4. מכאן התובענה שבפניי, בה עותרים המבקשים לסעד הצהרתי במסגרתו יובהר כי ההסדר שאושר  
4 בפסק הדין אינו חל על עסקאות חיוב מיידי ו"prepaid". לחלופין עותרים הם למתן כל סעד שימצא  
5 בית הדין לנכון, ובכלל זה "שינוי או ביטול חלקי של פסק הדין בה"ע 610/06 מדעיקרא".
- 6 5. המשיבות והבנקים הגישו בקשות לסילוק התובענה על הסף. הממונה הגישה תגובה לבקשות  
7 (לאחר נטילת רשות מבית המשפט, מאחר שלא צורפה על ידי המבקשים כצד להליך), ובה הצטרפה  
8 לעמדת המשיבות והבנקים לפיה דין התובענה להידחות על הסף.
- 9 6. בהסכמת המבקשים, ובהעדר התנגדות מטעם יתר הצדדים, החלטתי לדון בבקשות כדן יחיד,  
10 בהתאם לסעיף 33 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן – חוק ההגבלים העסקיים).
- 11 7. לאחר שנתתי דעתי לטענות הצדדים, על רקע החומר שבפניי, הגעתי למסקנה כי יש להיעתר  
12 לבקשות לסילוק על הסף. אעמוד עתה על השיקולים שביסוד מסקנה זו.
- 13 8. נקודת המוצא לענייננו היא בכלל לפיו לאחר שגמר בית המשפט את מלאכתו, אין בידו לשוב  
14 ולהידרש לפסק הדין שנתן, אלא אם הוסמך לכך בהוראת דין (ע"א 9085/00 שטרית נ' אחים שרבט  
15 חברה לבנין בע"מ, פ"ד נז(5) 462 (2003), בפסקה 8 לפסק דינה של כב' השופטת א' פרוקצ'יה).  
16 הוראות הדין המאפשרות לבית המשפט לפעול כאמור הן הוראת סעיף 81 לחוק בתי המשפט [נוסח  
17 משולב], התשמ"ד-1984 (להלן – חוק בתי המשפט), שעניינה טעות או השמטה מקרית, והוראת  
18 סעיף 12 לחוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז – 1967, המאפשר לראש ההוצאה לפועל לפנות לבית  
19 המשפט שנתן את פסק הדין כדי לקבל הבהרה.
- 20 9. הוראות אלה אינן חלות על המקרה שבפניי. בכל הנוגע לסעיף 12 לחוק ההוצאה לפועל, אציין  
21 כי בפסיקת בית המשפט העליון נקבע כי הבהרת פסק דין על פי חוק ההוצאה לפועל "איננה אלא  
22 מתן הסבר ופירוש לפסק-הדין ככל הנדרש לשם ביצועו במסגרת הליכי הוצאה לפועל". נקבע עוד,  
23 כי בית המשפט אינו מוסמך להוסיף במסגרת זו עניינים מהותיים הקשורים להכרעה השיפוטית,  
24 לגרוע עניינים כאלה או לתקנם (עניין שטרית הנ"ל). גם הליך של הבהרת פסק דין שלא מכוח  
25 הוראות חוק ההוצאה לפועל מוגבל לתכלית זו (רע"א 9078/08 פינקלשטיין נ' טיב בית חרושת  
26 לנקניק ובשר מעושן – שותפות מוגבלת (10.4.2009), בפסקה 6 להחלטת כב' השופטת מ' נאור).



## בית הדין להגבלים עסקיים ירושלים

ה"ע 17-10-23423 חגבי ואח' נ' הממונה על ההגבלים העסקיים ואח'

תיק חיצוני:

10. בענייננו, בפסק הדין אושר, ככתבו וכלשונו, הסדר פשרה שנערך בין המשיבות, הבנקים והממונה, במסגרתו אושר ההסדר הכובל. אין מחלוקת כי בפסק הדין, כמו גם בהסדר עצמו, לא נכללה הבחנה בין עסקאות חיוב נדחה ואשראי לבין עסקאות חיוב מיידי ו"prepaid". במצב זה, אפילו הייתה חלה על העניין הוראת סעיף 12 לחוק ההוצאה לפועל, על פי מהותו חורג ההליך שהגישו המבקשים מגדריה של ההוראה האמורה.
11. המבקשים מסתמכים על פסיקה של בית המשפט העליון, בה נקבע כי במקרה בו דיני ההוצאה לפועל של פסקי דין אינם חלים, רשאי בעל הדין עצמו לפנות לבית המשפט בדרך של המרצת פתיחה "כדי שיבהיר, על דרך הצהרה, את פסק-דינו, ובכך יתאפשר יישומו" (ע"א 5403/90 מדינת ישראל נ' ד.א.ם רבחי את איברהים, פ"ד מו(3) 459 (1992), בפסקה 5 לפסק דינו של כב' השופט א' גולדברג).
12. אין בידי לקבל גישה זו של המבקשים. הפסיקה אליה מפנים המבקשים מתייחסת לבעל דין המבקש הבהרה של פסק הדין שניתן בעניינו, לצורך יישומו. המבקשים לא הגישו התנגדות לאישור ההסדר הכובל בטרם אושר. הם לא היו צד להליך ולפסק הדין שניתן בגדריו. הם לא הצביעו על מקור שבדין, המקנה להם מעמד להגשת בקשה ביחס לפסק דין שלא היו צד לו.
13. אוסיף, כי לא מצאתי כל דמיון בין הפסיקה שעסקה במעמדו של עותר ציבורי בהליכים מנהליים, אליה הפנו המבקשים, לבין ענייננו. גם בפסיקה לפיה ניתן להכיר במי שההליך שהתקיים הכריע בזכויותיו כ"בעל דין" לצורך הגשת ערעור גם מקום בו הוא לא היה צד פורמאלי להליך, אשר גם אליה מפנים המבקשים, אין כדי לסייע להם. בפסיקת בית המשפט העליון הודגש כי הרחבה חריגה זו מוגבלת לכך שהתקיים "הליך נלווה" כלשהו בעניינו של המבקש לערער, וכי "התנאי להגשת ערעור הוא שעניינו האישי של בעל הדין הוכרע בפסק הדין, ואין די שנכללה בפסק הדין הכרעה בעניין החשוב לו, המעניין אותו או הנוגע לו בעקיפין..." (בג"ץ 9261/16 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול לערעורים בירושלים (30.3.2017)).
14. ודוק. העובדה שהסדר כובל עלול לפגוע בצדדים שלישיים לא נעלמה מעיני המחוקק. כאשר מדובר בבקשה לאישור הסדר כובל התלויה ועומדת, רשאי צד שלישי להגיש לבית הדין התנגדות לה בהתאם לסעיף 8(ב) לחוק ההגבלים העסקיים. לאחר שאושר הסדר כובל, דרך הפעולה שמעמיד החוק לרשות צד שלישי הסבור כי הוא עלול להיפגע מההסדר היא לפעול בהתאם לסעיף 12 לחוק, לפי



## בית הדין להגבלים עסקיים ירושלים

ה"ע 17-10-23423 חגבי ואח' נ' הממונה על ההגבלים העסקיים ואח'

תיק חיצוני:

1 (א) בית הדין רשאי לבטל אישור שנתן או לשנות את תנאיו, אם שוכנע,  
2 על פי בקשה של הממונה, כי חלו שינויים מהותיים בנסיבות שהיו קיימות  
3 בעת מתן האישור.  
4

5 (ב) אדם העלול להיפגע מהסדר כובל וכן ארגון צרכנים ואיגוד עסקי  
6 הסבורים שחל שינוי מהותי בנסיבות הסדר שאושר, רשאים לפנות  
7 לממונה בבקשה להפעיל סמכותו לפי סעיף קטן (א);  
8 "...  
9

10 15. בענייננו, המבקשים לא פעלו בדרך האמורה. הם מבקשים לעתור ישירות לבית הדין, בלא  
11 להצביע על יסוד שבדין לכך. במצב זה, ההליך אינו יכול לעמוד, אף בלא שאני נדרש לעיצומה של  
12 טענת הממונה, לפיה מתן אפשרות לפנייה ישירה של צדדים לבית הדין בהשגה על אישור שניתן  
13 להסדר כובל, עלול לגרום לריבוי התדיינות ולחצפת בית הדין בפניות של צדדים שלישיים, באופן  
14 העלול לפגוע בוודאות העסקית שמקנה אישורו של הסדר כובל לצדדים. לא נעלמה מעיניי טענת  
15 המבקשים כי רשות הגבלים עסקיים כבר גילתה דעתה כי אין בדעתה ליזום הליך לשינוי ההסדר.  
16 ברם, בכך אין כדי לייתר את הצורך לפעול על פי הוראות החוק. ככל שהמבקשים יפעלו כאמור  
17 והחלטת הממונה לא תהיה לרוחם, יוכלו להשיג עליה בדרך הקבועה בדין.

18 16. לטענת המבקשים, כאמור, ההסדר לא נועד לחול על עסקאות חיוב מיידי ו"prepaid".  
19 בתובענה שהגישו מפנים המבקשים לכך שבהחלטה שניתנה בהליך שקדם לה"ע 610/06 ושעסקה  
20 במתודולוגיה הראויה לקביעת העמלה הצולבת (ה"ע 4630/01, החלטה מיום 31.8.06; להלן –  
21 החלטת המתודולוגיה), קבע בית דין זה כי "במידה וקיימים הבדלים משמעותיים בעלויות הכרוכות  
22 בהבטחת התשלום בין עסקאות שונות, ייקבעו עמלות מנפיק שונות לכל סוג כזה של עסקאות". עוד  
23 נטען כי במסגרת ה"ע 610/06 ביקשו המשיבות אישור לעמלה צולבת בעסקאות חיוב נדחה ואשראי  
24 בלבד, והסתירו את קיומן של עסקאות מיידיות, שעל פי החלטת המתודולוגיה היו צריכות לקבל  
25 עמלה צולבת נמוכה יותר. בכך, נטען, הטעו המשיבות את המתנגדות לאישור ההסדר הכובל ואת  
26 מערך ההגבלים העסקיים.

27 17. על פי מהותן, טענות אלה אינן נוגעות לתוכנו של פסק הדין שאישר את הסדר הפשרה, ואף אינן  
28 מצביעות על אי בהירות בה הוא נגוע. טענותיהם נוגעות לתוכנו של ההסדר שאושר, ולחסר מהותי  
29 שלשיטת המבקשים נפל בו. בקשה להבהרת פסק הדין אינה המסגרת הדיונית המתאימה לבקשה  
30 מעין זו, וגם מטעם זה דין התובענה להידחות על הסף.

31 18. בטרם סיום אדרש בקצרה למספר טענות שהעלו המבקשים בתגובה לבקשות.



## בית הדין להגבלים עסקיים ירושלים

ה"ע 17-10-23423 חגבי ואח' נ' הממונה על ההגבלים העסקיים ואח'

תיק חיצוני:

19. המבקשים מפנים להחלטה של כב' השופטת נ' בן אור (9.8.16) שניתנה במסגרת ה"ע 610/06 הנ"ל, ממנה עולה, לטענתם, כי אף השופטת בן אור סברה כי ההליך שהתקיים לא עסק בעסקאות חיוב מיידי ו"prepaid". בהחלטה האמורה אין קביעה ברורה בעניין זה. השאלה אף לא נדונה לגופה במסגרת אותה החלטה, אשר עסקה בבקשה לעיון. הדברים אליהם מפנים המבקשים הם, לכל היותר, אמרת אגב, אשר לא נדרשה להכרעה באותה החלטה. מכל מקום, ענייננו עתה אינו בשאלה האם פסק הדין עסק בעסקאות חיוב מיידי ו"prepaid", אלא בשאלה האם יש יסוד בדין לעצם ניהולו של ההליך שיזמו המבקשים.

20. לא מצאתי ממש בטענת המבקשים כי המשיבות והבנקים מושתקים מלטעון כנגד בירור התובענה שהוגשה, לנוכח הסכמתן, במהלך הדיון בבקשה לאישור תובענה הייצוגית, לכך ששאלת היקף פסק הדין תתברר בבית הדין. הסכמה מעין זו לא הוכחה. היא אינה משתמעת מפרוטוקול הדיון שהתקיים בבית המשפט המחוזי (מרכז), או מן ההחלטה שניתנה על ידו. כל שנקבע שם הוא כי הוסכם כי תינתן דחייה בקיום ההליך עד שהמבקשים יוכלו למצות את ה"הליכים המתאימים המכוונים להביא להבהרה, שינוי או ביטול חלקי של פסק הדין האמור". אוסיף ואציין, כי הטענה לפיה דין ההליך שבכותרת להיות מסולק על הסף הועלתה אף מצד הממונה, שאינה צד לתובענה הייצוגית, וממילא לא יכולה לעלות כל טענת השתק כלפיה.

21. המבקשים טוענים כי משמעות דחיית התובענה על הסף היא כי אין ערכאה שבה יכול להיערך דיון במחלוקת המשפטית ביחס לפרשנות פסק הדין. אף טענה זו יש לדחות. בענייננו, כאמור, בידי המבקשים לפעול בהתאם לסעיף 12 לחוק ההגבלים העסקיים. מעבר לכך, אין כל מניעה כי הערכאה הדנה בתובענה הייצוגית, או בכל הליך אחר בו מעוניינים המבקשים לנקוט כנגד המשיבות, תידרש במסגרת זו לפרשנות פסק הדין, כפי שבית משפט נדרש לפרש כל טקסט נורמטיבי הבא בפניו (בשונה מהוספת הבהרה לפסק הדין, שינויו או ביטולו). באופן התואם זאת, גם מהחלטת בית המשפט המחוזי (מרכז) הנזכרת לעיל לא משתמע כי בית המשפט המחוזי סבר כי אינו מוסמך לפרש את פסק הדין.

22. לא מצאתי ממש גם בטענת המבקשים כי אם אין לבית דין זה סמכות לדון בתובענה שהגישו, הרי שלמותב זה נתונה סמכות לדון בה בכובעו כבית משפט מחוזי מכוח סמכותו השיורית לפי סעיף 40(2) לחוק בתי המשפט. בלא שעליי להידרש לשאלה האם ובאילו נסיבות ניתן להעביר הליך שאינו בסמכות בית הדין להגבלים עסקיים אל בית המשפט המחוזי, הטעמים המפורטים לעיל לסילוק ההליך על הסף, יפים אף למצב בו היה ההליך מועבר כאמור.



## בית הדין להגבלים עסקיים ירושלים

ה"ע 23423-10-17 חגבי ואח' נ' הממונה על ההגבלים העסקיים ואח'

תיק חיצוני:

23. התוצאה של כל האמור היא, כי דין הבקשות לדחיית התובענה על הסף להתקבל. אני מורה, אפוא, על דחיית התובענה. המבקשים ישלמו למשיבות, לבנקים ולממונה שכ"ט עו"ד והוצאות משפט בסך כולל של 7,500 ₪ לכל אחת משלוש הקבוצות הנזכרות. לסכומים אלה אין לצרף מע"מ. הם ישולמו עד ליום 18.11.18. הם משקפים את מכלול הקביעות לעיל, את היקף העבודה שהושקעה בתיק זה, ואת השלב בו הסתיים ההליך.

ניתן היום, ז' חשוון תשע"ט, 16 אוקטובר 2018, בהעדר הצדדים.

עודד שחם, שופט

